

2 Costas na mbeart cobhsaíochta baincéireachta amhail deireadh 2018

- 2.1** Tar éis don ghéarchéim airgeadais a tharla in 2008, thug an Stát faoi sraith bheart chun an córas baincéireachta a chobhsú. Áiríodh leis seo cúnamh leachtachta eisceachtúil a sholáthair an Bhainc Ceannais do bhainc intíre, chomh maith le ráthaíochtaí Rialtais ar thaiscís agus dliteanais áirithe eile, athchaipitliú suntasach ar bhainc intíre agus bunú na Gníomhaireachta Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS) chun sócmhainní lagaithe a fháil ó bhainc.
- 2.2** I dTuarascálacha ar Chuntais na Seirbhíse Poiblí roimhe seo, cuireadh meastacháin ar fáil ar ghlanchoistas na mbeart cobhsaíochta baincéireachta ag deireadh 2014 agus ag deireadh 2016.¹ Leanann an glanchoistas foriomlán ag forbairt de réir mar a thagann deireadh leis na hidirghabhálacha nó de réir mar a chuirtear deireadh leo. Is é cuspóir na tuarascála seo meastachán cothrom chun dáta a sholáthar, amhail ag deireadh 2018.
- 2.3** Cé gur féidir na suimeanna a infheistítear i mbanc athchaipitlithe, fáltas ó dhiúscairtí, ioncam a fhabhraíonn ó na hinfheistíochtaí, agus luachanna iarmharacha measta a aithint go héasca, tá gá le nósanna imeachta meastacháin chun na costais a thabhaigh an Stát i maoiniú na n-infheistíochtaí a shainaithint. Cuireadh an mhodheolaíocht chéanna i bhfeidhm chun meastacháin a dhéanamh faoi ghlanchoistais na mbeart cobhsaíochta amhail ag deireadh 2014 agus ag deireadh 2016.

¹ Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhíse Poiblí 2014; Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhíse Poiblí 2016.

Forléargas ar ghlanchoistais

- 2.4** Rinneadh meastachán de bharr anailís an scrúdaithe gurbh ionann glanchostas na mbearta cobhsaithe baincéireachta don Stát suas go deireadh 2018 agus thart faoi €41.7 billiún (féach ar Fíor 2.1). Sa mheastachán seo táthar tar éis an luach measta ag 31 Nollaig 2018 ar infheistíochtaí an Stáit i mbainc (€8.4 billiún) agus tuilleamh coinnithe GNBS ag deireadh 2018 (€4.2 billiún) a chur san áireamh.
- 2.5** D'fhan an meastachán ar ghlanchoistais an chobhsaithe baincéireachta measartha comhsheasmhach ó cuireadh an meastachán tosaigh ar fáil maidir le deireadh 2014. Ag úsáid modheolaíochta comhsheasmhaí do gach tréimhse,¹ idir €40 billiún agus €42.4 billiún a bhí sa ghlanchoistais.

Fíor 2.1 Glantordh measta ó na bearta cobhsaíochta baincéireachta amhail deireadh 2018

Glan-infheistíochtaí	€bn	€bn
Infheistíochtaí sna bainc	€66.8	
Díúscairtí cothromais/scaireanna	(€12.4)	
Luach iarmharach measta na n-infheistíochtaí ag deireadh 2018	(€8.4)	€46.0
<i>Móide glanchostas sheirbhísiú na bhfiach</i>		
Costas (measta) sheirbhísiú na bhfiach ^a	€22.0	
Ioncam breise (measta) ón mBanc Ceannais ^b	(€12.7)	€9.3
<i>Lúide ioncam ó infheistíochtaí/bearta eile</i>		
Díbhinní/ús	(€5.1)	
Glanioncam ó scéimeanna ráthaíochta dliteanas	(€4.3)	(€9.4)
Glanchoistais don Stát		€45.9
Tuilleamh coinnithe ag GNBS		(€4.2)
Glantordh measta don Stát ó na bearta cobhsaithe baincéireachta amhail deireadh 2018		€41.7

Costas bliantúil athfhillteach measta fadtéarmach ar sheirbhísiú na bhfiach idir €1.1 billiún go €1.3 billiún in aghaidh na bliana^c

Foinse:	Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Féach ar larscríbhinn A chun tuilleadh sonraí a fháil.	
Nótaí:	a	Tá san áireamh i gcostas measta sheirbhísiú na bhfiach a bhaineann leis an infheistíocht i mbainc costais bharúlacha sheirbhísiú na bhfiach a bhaineann leis na hinfeistíochtaí a rinne CISE, agus le bisigh a d'íoc GBCN nuair a d'fhuascail sé bannaí Rialtais a eisíodh don Bhanc Ceannais in ionad nótaí gealltanais.
	b	An chuid mheasta d'ioncam barrachais an Bhainc Ceannais atá inchurtha i leith bearta cobhsaithe baincéireachta.
	c	Réimse ag glacadh rátaí úis 2.5% go 3.0% in aghaidh na bliana; cinnfear an costas iarbhir de réir an méid a réadófar ó na hinfeistíochtaí atá fágtha agus chostas iasachtaíochta an Stáit.

¹ Tuairiscíodh roimhe seo gurbh ionann glantordh measta 2014 agus €43.1 billiún. Níor cuireadh san áireamh leis seo cúlchistí thart ar €800 milliún ag an mBanc Ceannais a d'eascair as ioncam a bhaineann le bearta cobhsaíochta baincéireachta ná easnamh carntha an GNBS ag deireadh 2014 de €75 milliún. Rinneadh coigeartú ar an nglantordh measta le bheith comhsheasmhach le deireadh 2016 agus meastacháin dheireadh 2018.

Caipitliú na mbanc

2.6 Maoiníodh na hinfheistíochtaí de luach €66.8 billiún sna bainc trí

- An Státchiste — €44.4 billiún, lena n-áirítear €30.85 billiún i bhfoirm nótaí gealltanais. I mí Feabhra 2013, tar éis leachtaitheoirí speisialta a cheapadh chun na Corparáide Éireannaí um Réiteach Banc (CÉRB), cuireadh bannaí Rialtais in ionad nótaí gealltanais de luach €25.034 billiún a bhí i seilbh an Bhainc Ceannais mar chomhthaobhacht ar na hiasachtaí don CÉRB. Idir 2014 agus 2018, d'fhuascail GBCN €13.5 billiún de na bannaí sin.
- Ciste Infheistíochta Straitéisí na hÉireann (CISÉ) — € 22.4 billiún, lena n-áirítear gnáthscaireanna a fuarthas in ionad díbhinní ar scaireanna tosaíochta ar luach de €1.7 billiún.¹

2.7 Tá níos mó sonraí faoi na hinfheistíochtaí, diúscairtí agus faoin ioncam uathu leagtha amach in Iarscríbhinn 2B.

Costais a bhaineann le fiacha

2.8 De bharr gur tógadh amach iasachtaí méadaithe le cuid mhór de na hinfheistíochtaí sna bainc a mhaoiniú, roinnt mhaith, ní mór don Stát costais bhreise bhliantúla um sheirbhísiú fiach agus costais eile lena mbaineann a sheasamh. Thabhaigh an Stát costais de thart ar €22 billiún san iomlán de bharr fiachais a bhain leis na hinfheistíochtaí le himeacht na tréimhse idir 2009 agus 2018. Cuimsíonn an costas (féach ar Fhíor 2.2)

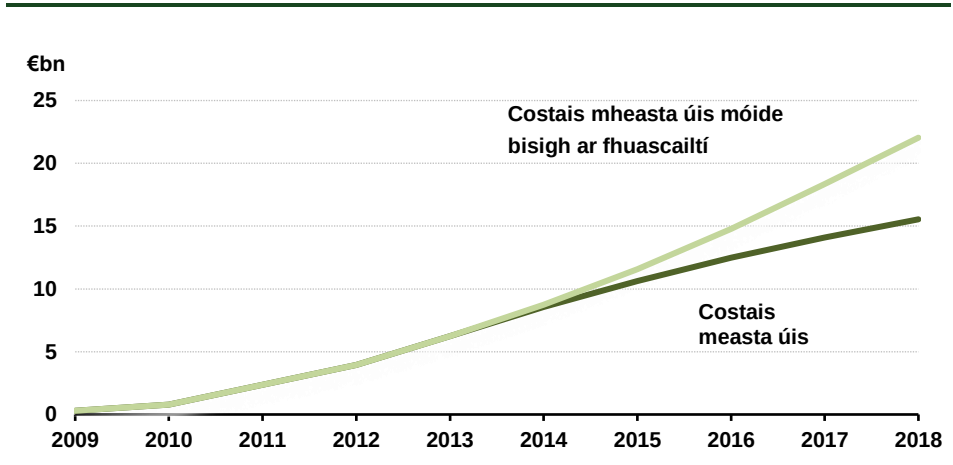
- costais mheasta úis (€15.5 billiún san iomlán), lena n-áirítear costais úis bharúlacha na n-infheistíochtaí a rinne an CISÉ²
- bisigh (de luach €6.5 billiún san iomlán) a d'foc an GBCN nuair a d'fhuascail sé bannaí Rialtais a eisíodh don Bhanc Ceannais chun dul in ionad nótaí gealltanais. Tháinig na bisigh chun cinn de bharr go raibh an toradh ar na bannaí Rialtais ní b'íse tráth a ndíscartha ná an tráth a bhfuair an Banc Ceannais iad.

2.9 Tá tuilleadh sonraí faoi chostais mheasta sheirbhísiú na bhfiach agus faoin modheolaíocht a úsáideadh leagtha amach in Iarscríbhinn 2C. Déantar cur síos níos mine ar íocaíochtaí GBCN leis an mBanc Ceannais in Iarscríbhinn 2D.

1 Is é an Cúlchiste Náisiúnta Pinsean (CNP) a rinne na hinfheistíochtaí ar an gcéad dul síos. Aistríodh sócmhainní an CNP chuig Ciste Infheistíochta Straitéisí na hÉireann (CISÉ) in 2014.

2 Mar gheall gur mhaoinigh CISÉ a chuid infheistíochtaí óna acmhainní féin, ní raibh aon mhuirear úis díreach ann. Mar sin féin, tá deis chostas ann don Stát don infheistíocht. Chun críocha an scrúdaithe seo, ríomhadh an costas barúlach seo mar an t-ús a thabhaigh an Státchiste ar na hiasachtaí a d'fhéadfaí a sheachaint dá mbeadh cistí CISÉ ar fáil don Stát chun críocha eile seachas infheistíú i mbainc.

Fíor 2.2 Costais channacha measta a bhaineann le fiachas a bhaineann le hinfheistíochtaí an Stáit i mbainc, 2009 go 2018

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Ioncam an Bhainc Ceannais a bhaineann le cobhsú baincéireachta

- 2.10** Tá an costas don Stát maidir le seirbhísíú na bhfiach a bhaineann le bearta cobhsaíochta baincéireachta fritháirithe go páirteach ag ioncam gaolmhar Bhanc Ceannais na hÉireann.
- 2.11** Do na blianta 2009 go 2018, rinneadh meastachán leis an scrúdú go raibh thart ar €12.7 billiún d'ioncam barrachais an Bhainc Ceannais (€18 billiún san iomlán) inchurtha i leith ionstraimí airgeadais a coinníodh de thoradh bhearta cobhsaithe baincéireachta a rinne an Stát (féach ar Fíor 2.3).¹ Fabhraíonn ioncam barrachais uile an Bhainc Ceannais don Stát — choinnigh an Banc Ceannais 20% den ioncam barrachais a bhain le bearta cobhsaíochta baincéireachta (thart ar €2.5 billiún), rud a mhéadaigh a chúlchistí, agus d'íoc an t-iarmhéid leis an Stáitchiste (€10.2 billiún) i bhfoirm díbhinní bliantúla breise.

Fíor 2.3 Meastachán ar ioncam barrachais an Bhainc Ceannais atá inchurtha i leith idirbhearta maidir le bearta cobhsaíochta baincéireachta, 2009 go 2018

	Glanioncam úis	Gnóthachain ar dhiúscairt bannaí	Iomlán
	€bn	€bn	€bn
Cúnamh eisceachtúil leachtachta ^a	1.89	—	1.89
Bannaí Rialtais, nó bannaí ráthaithe ag an Rialtas, atá faoi sheilbh an Bhainc Cheannais ^{b,c}	3.43	7.38	10.81
Iomlán	5.32	7.38	12.70

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

- Nótaí:
- a Idir 2009 agus 2013, tugadh cúnamh leachtachta eisceachtúil do na ceithre bhanc a bhí caipitlithe ag an Stát.
 - b Tá san áireamh leo seo bannaí a bhaineann leis an CÉRB a d'eisigh an GNBS, bannaí a eisíodh le hiocaíocht nóta gealltanais de luach €3.06 billiún a dhéanamh, agus bannaí a eisíodh chun dul in ionad nótaí gealltanais ar luach €25.034 billiún tráth ar leachtaíodh an CÉRB.
 - c D'íoc an GBCN €6.5 billiún de na gnóthachain nuair a d'fhuascail sé bannaí Rialtais a bhí faoi sheilbh an Bhainc Ceannais; réadaíodh an €0.9 billiún eile ó dhíolachán ar an margadh oscailte.

- 2.12** Cuireadh cúnamh leachtachta eisceachtúil ar fáil don CÉRB den chuid is mó, agus bhain an t-ioncam agus na gnóthachain go léir i leith bannaí Rialtais le CÉRB. San iomlán, tá méid measta de €12.5 billiún (98%) d'ioncam barrachais an Bhainc Ceannais sna blianta ó 2009 go 2018 agus a tháinig chun cinn mar gheall ar bhearta cobhsaíochta baincéireachta inchurtha i leith idirbhearta idir an Banc Ceannais agus CÉRB. Tá an t-iarmhéid inchurtha i leith Bhanc na hÉireann (€99 milliún), Bainc-Aontas Éireann (€66 milliún) agus Permanent TSB (€44 milliún).

- 2.13** Íocann an GBCN ó chistí an Stáitchiste an t-ús ar na bannaí faoi sheilbh an Bainc Ceannais, agus na bisigh ar luach €6.5 billiún a íocadh nuair a cheannaigh GBCN roinnt de na bannaí ar ais. In Iarscríbhinn 1D cuirtear sonraí breise ar fáil ar bhannaí Rialtais atá faoi sheilbh an Bhainc Ceannais agus ar íocaíochtaí ag an GBCN leis an mBanc Ceannais.

¹ Cuimsíonn foinsí eile ioncam an Bhainc Ceannais ús tuillte ar iasachtú a rinne an banc mar chuid d'oibríochtaí bheartais airgeadaíochta an Eurochórais agus ioncam tuillte faoi urrúis arna gcoinneáil faoi chlár cheannach bannaí an Eurochórais.

Costais leanúnacha ó sheirbhísiú na bhfiach agus ioncam leanúnach ó 2019

2.14 Amhail ag deireadh 2018, bhí an Státhiste fós ag seasamh chostas sheirbhísiú na bhfiach a d'eascair as na hinfheistíochtaí a rinneadh sna bainc ar ghlanchoistas €54.3 billiún.¹ Rinneadh meastachán leis an scrúdú gur dócha go mbeadh an costas seo thart ar €1.2 billiún in 2019.² Baineann an chuid is mó den fhiúir sin (timpeall €0.8 bhiliún) leis an CÉRB agus le Banc-Aontas Éireann (beagnach €0.4 billiún). Fuair an Stát a infheistíocht i mBanc na hÉireann ar ais (costais ghaolmhara sheirbhísiú na bhfiach san áireamh) agus ní thabhaíonn aon chostais leanúnacha ó sheirbhísiú na bhfiach dá bhrí sin. Meastar gurb é €50 milliún an costas fónaimh don fhiachas a bhaineann le Permanent TSB sa bhliain.

2.15 Braithfidh costas fadtéarmach sheirbhísiú na bhfiach a bhaineann leis na hinfheistíochtaí ar roinnt fachtóirí éagsúla lena n-áirítear

- An méid a réadóidh an Stát ó na hinfheistíochtaí atá fágtha aige i.e. an méid a gheobhaidh an Stát ó dhíúscairt na scairshealbh sna bainc agus ó aon bharrachas ón GNBS.
- Cé chomh fada agus a choinneoidh an Banc Ceannais na bannaí Rialtais i seilbh. Cé go bhfuil na bannaí sin fós i seilbh an Bhainc Ceannais, cuirfear ioncam ón mBanc Ceannais in aghaidh na speansas úis don Stát.
- Costas an mhaoinithe don Stát de réir mar a dhéanann sé fiachas atá ann cheana a athmhaoiniú tráth a dtagann sé in aibíocht.

2.16 Tá sé réamh-mheasta san fhadtéarma go gcosnóidh sé thart ar €420 milliún sa bhliain in aghaidh gach pointe céatadáin a íocann an Stát ar a chuid fiachais chun na fiacha a bhaineann leis na hinfheistíochtaí a sheirbhísiú.³ Mar shampla, ar meánchoistas fiachais de 2.5%, chosnódh seirbhísiú na bhfiach timpeall ar €1.1 billiún in aghaidh na bliana. Ní chuirtear san áireamh sa mheastachán seo na costais bhreise úis a thiocfaidh chun cinn sa todhchaí ó chostais bhliantúla sheirbhísiú na bhfiach a mhaoiniú.

Ioncam ó Scéimeanna Rátháíochta Dlíteanais

2.17 Thug an Stát rátháíocht do dhlíteanais áirithe a bhí ar na bainc faoi thrí phríomhscéim.

- An Scéim Rátháíochta Taiscí (SRT), faoinar tugadh rátháíocht do thaiscí a bhí ag daoine aonair in institiúidí creidmheasa clúdaithe suas le teorainn €100,000 in aghaidh an taisceora incháilithe in aghaidh na institiúide.⁴ Níl aon táill le híoc leis an Stát faoin scéim seo.
- An Scéim um Fhorais Chreidmheasa (Tacaíocht Airgeadais) (FCTA), a bhí i réim idir 2008 agus 2010, faoinar tugadh rátháíocht do réimse leathan dlíteanas bainc le haghaidh seacht n-institiúid a roghnaigh páirt a ghlacadh sa scéim.⁵ Éilíodh ar na h-institiúidí creidmheasa íocaíochtaí a dhéanamh as an gcosaint a cuireadh ar fáil faoin scéim.
- Tháinig an Scéim Rátháíochta Dlíteanas Incháilithe (an SRDI) in éifeacht i mí na Nollag 2009 agus níor glacadh le haon dlíteanas nua tar éis mí an Mhárta 2013. Bhí dlíteanas de luach thart ar €74.6 billiún faoi rátháíocht na scéime ag an tráth sin. Tháinig deireadh leis an scéim i Márta 2018. Éilíodh ar na ceithre institiúid a ghlac páirt sa scéim⁶ táill a íoc as an gclúdach a fuair siad.

1 Glanchoistas na n-infheistíochtaí roimh luachanna iarmharacha measta (€8.4bn) agus tuilleamh coinnithe GNBS (€4.2bn). Laghdóidh an méid maoinithe seo, a thabhaíonn costais úis, de réir mar a tharlaíonn díúscairtí scairshealbha iarmharacha, agus nuair a íoctar barrachas an GNBS leis an Státhiste.

2 Níl san áireamh leis seo ach costais úis amháin. Beidh costas breise i gceist le haon bhisigh a íocfar i leith fuascailtí bannaí.

3 Bunaithe ar luachanna measta ag deireadh 2018. Méadóidh an méid atá le maoiniú gach bliain de réir an méid is gá chun costais leanúnacha sheirbhísiú na bhfiach a íoc, agus tabhóidh sé costais úis freisin.

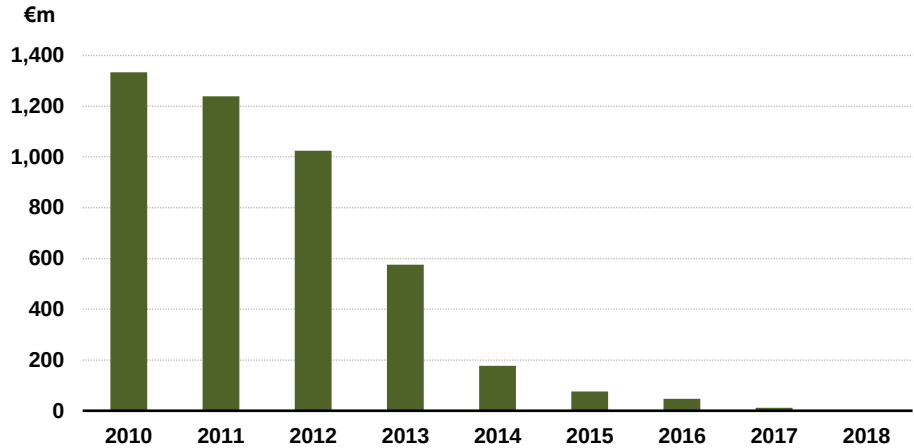
4 Ní chlúdaítear ach amháin institiúidí atá ceadúnaithe le taiscí a ghlacadh isteach in Éirinn agus atá údaraithe ag an mBanc Ceannais.

5 Ba iad Banc-Aontas Éireann, Anglo, Banc na hÉireann, an Cumann Oideach Foirgníochta (EBS), Irish Life and Permanent, Cumann Foirgníochta Forleiththeadach na hÉireann (INBS) agus Postbank Teoranta na hInstitiúidí a bhain leas as an scéim (na 'bainc chlúdaithe').

6 AIB (EBS san áireamh), CÉRB, Banc na hÉireann agus Permanent TSB.

- 2.18** Faoi dheireadh 2018, bhí an Stát tar éis glanioncam thart ar €4.3 billiún a fháil faoi na scéimeanna. Bhí €4.5 billiún de tháillí bailithe (féach ar Fhíor 2.4). Ina theannta sin, íocadh beagnach € 1.1 billiún in éilimh, agus fuarthas €900 milliún ó leachtaitheoirí speisialta CÉRB.¹

Fíor 2.4 Ioncam ó tháillí ó scéimeanna ráthaíochta dliteanais, 2010 go 2018

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

1 I mí Feabhra 2019 fuarthas €225 milliún eile ó na leachtaitheoirí speisialta.

2 Ba iad Anglo Irish Bank, Banc Aontas Éireann (AIB), Banc na hÉireann, Cumann Foirgníochta Forleiththeadach na hÉireann (INBS) agus an Cumann Oideach Foirgníochta (EBS) na bainc.

3 Ina theannta sin, tar éis treoir a fháil ón Aire Airgeadais in 2013, fuair an GNBS luach €12.9 billiún de bhannaí rialtais ón mBanc Ceannais mar ghníomhas saoráide iasachta agus cuirear comhlúthach i dtaca le sócmhainní áirithe de chuid an CÉRB. D'aisíoc na leachtaitheoirí speisialta an gníomhas saoráide iasachta ina iomlán agus fuasclaíodh na bannaí ar fad i mí Dheireadh Fómhair 2014.

An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní

- 2.19** Ba é cuspóir an GNBS sócmhainní bainc áirithe a bhaineann le maoin a fháil (iasachtaí do fhéichiúnaithe den chuid is mó a d'infheistigh i maoin) ó bhainc Éireannacha, chun na hiasachtaí agus an chomhthaobhacht ghaolmhar a shealbhú agus a bhainistiú agus ar deireadh thiar na sócmhainní seo a dhiúscairt ar bhealach a chosnaíonn leasanna an Stáit.^{2,3}
- 2.20** D'íoc an GNBS €31.8 billiún le bainc le hiasachtaí a bhain le réadmhaoin a cheannach, ar iasachtaí iad a raibh beagán ní ba mhó ná €74.4 billiún ag dul do na bainc ina leith. Chaill na bainc nach mór €42.6 billiún ar na hiasachtaí sin, nó 57% dá luach tugtha anonn.
- 2.21** Ag deireadh 2018, tuairiscíodh beagán ní ba mhó ná €4.2 bhilliún de thuilleamh coinnithe carntha i ráitis airgeadais an GNBS. Léirítear é seo i réamh-mheastacháin an GNBS ag deireadh 2018 go mbeidh toradh deiridh saoil don Státhiste ar luach €4 billiún. Tá sé ráite ag GNBS go bhfuil an toradh seo faoi réir choinníollacha an mhargaidh a bhíonn i gceist.

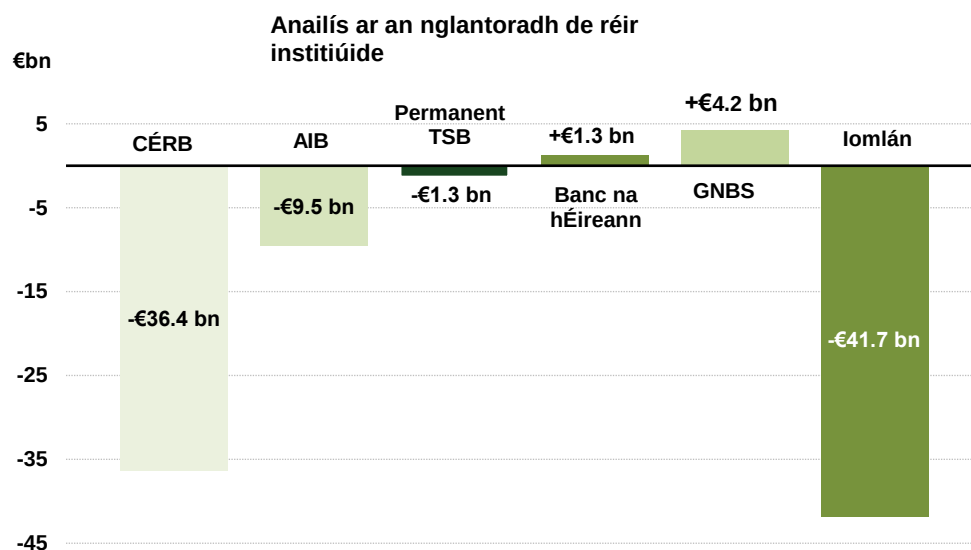
Toradh do bhainc aonair

2.22 Tar éis luach iarmharach measta infheistíochtaí an Stáit a chur san áireamh, seo a leanas an glantoradh measta, amhail an 31 Nollaig 2018, i leith leibhéal tacaíochta an Stáit do gach aon institiúid (féach ar Fhíor 2.5)

- CÉRB — glanchostas measta de €36.4 billiún
- Bainc-Aontas Éireann — glanchostas measta de €9.5 billiún
- Permanent TSB — glanchostas measta de €1.3 billiún
- Banc na hÉireann — glanbharrachas measta de €1.3 billiún.

2.23 Ní féidir tuilleamh coinnithe de thart ar €4.2 billiún de chuid GNBS a chur i leith iasachtaí a fuarthas ó bhainc shonracha.

Fíor 2.5 Glantoradh measta ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail deireadh 2018

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Conclúidí

- 2.24** Faoi dheireadh 2018, b'ionann an costas measta don Stát ar bhearta a glacadh chun an córas baincéireachta a chobhsú agus glanmhéid €41.7 billiún, tar éis luach na scairshealbha atá fágtha sa Stát i mBainc-Aontas Éireann, Banc na hÉireann agus Permanent TSB a chur san áireamh (€8.4 billiún le chéile), agus tuilleamh coinnithe GNBS ag deireadh 2018 (€4.2 billiún).
- 2.25** Leanfaidh na glanchostais ar aghaidh ag ardú mar gheall ar an gcostas leanúnach a bhaineann le seirbhísí na bhfiach fadtéarmach gaolmhar. San fhadtéarma, tar éis na scairshealbha uile atá fágtha ag an Stát a dhíol, tar éis don GNBS a bharrachas a réadú agus tar éis don Bhanc Ceannais na bannaí rialtais go léir atá ina sheilbh aige a dhíol, is iad na costais iasachtaíochta a bheidh i réim don Stát a shocróidh costas sheirbhísí na bhfiach — thart ar €420 milliún do gach pointe céatadáin a tabhaíodh. I gcás rátaí iasachtaíochta idir 2.5% agus 3%, tá sé measta go gcosnóidh an t-ús idir €1.1 bhilliún agus €1.3 billiún sa bhliain go ceann tamaill fada.
- 2.26** Beidh an glantoradh deiridh faoi thionchar a mhéid is a bhíonn barrachas an GNBS agus na suimeanna a réadaíonn an Stát d'fhuilleach a scairshealbha, difriúil ó luachanna dheireadh 2018 freisin.
- 2.27** Níltear ag súil go bhfaighidh an Stát mórán cistí breise ar ais óna infheistíocht i CÉRB, a raibh glanchostas measta de €36.4 billiún i gceist leis ag deireadh 2018.
- 2.28** Ní dócha go nginfidh an Stát barrachas ar a infheistíocht de €22.2 billiún i mBainc-Aontas Éireann. Ag deireadh 2018, meastar gur chosain an infheistíocht seo €9.5 billiún ar an Stát, tar éis luach €7.1 billiún scairsheilbh an Stáit atá fágtha i mBainc-Aontas Éireann a chur san áireamh. Ní cosúil go gcuirtear san áireamh leis na torthaí réamh-mheasta a d'fhéadfadh an Stát an infheistíocht iomlán a aisghabháil, an costas measta a bhaineann le seirbhísí na bhfiach a bhaineann leis an infheistíocht (€6.2 billiún faoi dheireadh 2018).

larscríbhinn 2A Toradh amhail ag deireadh 2018

Tá léirithe i bhFíor 2A.1 comhpháirteanna an ghlantoraigh ó bhearta cobhsaithe baincéireachta amhail an 31 Nollaig 2018 le haghaidh na mbanc uile.

Fíor 2A.1 Glantoradh measta, de réir bainc, ó na bearta cobhsaithe baincéireachta amhail an 31 Nollaig 2018

	Bainc-Aontas Éireann ^a	Banc na hÉireann	Permanent TSB ^a	Iomlán na mbanc trádála	CÉRB ^a	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Costas caipitlithe na mbanc, trí infheistíochtaí	(22.2)	(5.9)	(4.0)	(32.1)	(34.7)	(66.8)
Diúscairt infheistíochtaí	6.7	3.9	1.8	12.4	—	12.4
Costas measta sheirbhísiú na bhfiach a bhaineann leis na hinfeistíochtaí	(6.2)	(0.7)	(0.6)	(7.5)	(14.5)	(22.0)
Ioncam gaolmhar ón mBanc Ceannais ^b	0.1	0.1	—	0.2	12.5	12.7
Ioncam ó infheistíochtaí	3.2	1.7	0.2	5.1	—	5.1
Táillí arna bhfáil faoi scéimeanna ráthaíochta dlíteanas	1.8	1.5	0.7	4.0	0.5	4.5
Éilimh arna ndéanamh faoin scéim ráthaíochta dlíteanas	—	—	—	—	(1.1)	(1.1)
Díbhinn ó leachtaitheoirí speisialta CÉRB	—	—	—	—	0.9	0.9
Glanchostas measta amhail an 31 Nollaig 2018	(16.6)	0.6	(1.9)	(17.9)	(36.4)	(54.3)
Luach iarmharach measta amhail an 31 Nollaig 2018 ^c	7.1	0.7	0.6	8.4	—	8.4
Tuilleamh coinnithe GNBS amhail an 31 Nollaig 2018 ^d	—	—	—	—	—	4.2
Glantoradh measta amhail an 31 Nollaig 2018	(9.5)	1.3	(1.3)	(9.5)	(36.4)	(41.7)

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

- Nótaí:
- a Áirítear leis na hinfeistíochtaí i mBanc-Aontas Éireann cpt (AIB) na hinfeistíochtaí sin i gCumann Foirgníochta Oideachais (EBS) a fuair Banc-Aontas Éireann i mí Iúil 2011. D'athraigh Irish Life and Permanent a ainm go Permanent TSB i mí na Bealtaine 2012. Is éard a bhí sa CÉRB roimhe seo ná Anglo Irish Bank (Anglo) agus Cumann Foirgníochta Forleiththeadach na hÉireann (*Irish Nationwide Building Society*).
 - b Tá thart ar €40 milliún den ioncam ón mBanc Ceannais a bhain le Permanent TSB. Mar gheall ar an slánú, ní léirítear é i bhFíor 2A.1.
 - c Féach ar larscríbhinn B chun teacht ar thuilleadh sonraí faoi.
 - d Ní féidir tuilleamh coinnithe GNBS a chur i leith bainc ar leith.

larscríbhinn 2B Caipitliú na mbanc trí infheistíochtaí

Rinne an Stát instealltaí caipitil de luach €66.8 billiún san iomlán, glan ar ioncam beagán ní ba mhó ná €260 milliún ó tháillí, i gceithre institiúid airgeadais. Bhí diúscairtí de luach €12.4 billiún déanta aige faoi dheireadh 2018 (féach ar Fhíor 2B.1).

Fíor 2B.1 Caipitliú na mbanc — infheistíochtaí agus diúscairtí, Nollaig 2018

	Bainc-Aontas Éireann	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Iomlán na mbanc trádála	CÉRB	Iomlán
Infheistíochtaí	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Gnáthscaireanna ^a	(10.8)	(3.1)	(2.3)	(16.2)	(4.1)	(20.3)
Scaireanna tosaíochta ^b	(3.5)	(1.8)	—	(5.3)	—	(5.3)
Ranníocaíocht chaipitil	(6.0)	—	—	(6.0)	—	(6.0)
Nótaí caipitil teagmhasacha ^c	(1.6)	(1.0)	(0.4)	(3.0)	—	(3.0)
Luach na nótaí gealltanais arna n-eisiúint ^d	(0.3)	—	—	(0.3)	(30.6)	(30.9)
Irish Life	—	—	(1.3)	(1.3)	—	(1.3)
Infheistíochtaí glan ó ioncam táillí^e	(22.2)	(5.9)	(4.0)	(32.1)	(34.7)	(66.8)
Diúscairtí						
Gnáthscaireanna	3.4	1.0	0.1	4.5	—	4.5
Scaireanna tosaíochta	1.7	1.9	—	3.6	—	3.6
Nótaí caipitil teagmhasacha	1.6	1.0	0.4	3.0	—	3.0
Irish Life	—	—	1.3	1.3	—	1.3
Diúscairt infheistíochtaí	6.7	3.9	1.8	12.4	—	12.4
Glaninfheistíocht	(15.5)	(2.0)	(2.2)	(19.7)	(34.7)	(54.4)

Foinsí: Ciste Infheistíochta Straitéisí na hÉireann agus an Roinn Airgeadais

- Nótaí:
- a Tá san áireamh faoi ghnáthscaireanna díbhinní ar scaireanna tosaíochta a fuarthas i bhfoirm gnáthscaireanna (Bainc-Aontas Éireann €1.41 billiún agus Banc na hÉireann €0.25 billiún).
 - b I mí an Mhárta 2009, rinne an CISE infheistíocht €3.5 billiún i scaireanna tosaíochta i mBanc na hÉireann. Tiontaíodh €1.66 billiún de na scaireanna sin ina ngnáthscaireanna sa chéad ráithe de 2010 (san áireamh faoi ghnáthscaireanna thuas).
 - c Níl caipiteal teagmhasach incháilithe mar chaipiteal leibhéal a dó. Tiontaítear ina ngnáthscaireanna iad i gcúinsí áirithe, m.sh. má thiteann an croí-chóimheas caipitil leibhéal a haon faoi bhun 8.25%.
 - d Cuireadh na nótaí gealltanais a bhí ina sheilbh ag an CéRB ar ceal i mí Feabhra 2013 agus malartaíodh idir GBCN agus an Banc Ceannais iad ar bhannaí státciste ar ráta comhlúthach de luach €25.034 billiún san iomlán.
 - e Is ionann an t-ioncam ó tháillí a baineadh as na hinfeistíochtaí san iomlán agus timepeall €260 milliún.

Ioncam ó infheistíochtaí agus luach iarmharach measta infheistíochtaí an Stáit i mbainc

Ba é €5.1 billiún san iomlán an t-ioncam iomlán a bhí faighte i leith na n-infheistíochtaí go deireadh 2018 agus ba é €8.4 billiún luach iarmharach measta na n-infheistíochtaí a rinne an Stát i mbainc amhail an 31 Nollaig 2018 (féach ar Fhíor 2B.2).

Fíor 2B.2 Ioncam ó infheistíochtaí an Stáit i mbainc agus luach iarmharach na n-infheistíochtaí sin, mí na Nollag 2018

Ioncam ó infheistíochtaí	Bainc-Aontas Éireann	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn
<i>CISÉ</i>				
Ioncam ó tháillí ar scaireanna tosaíochta	0.03	0.03	—	0.06
Gnáthscaireanna in ionad díbhinní ar scaireanna tosaíochta	1.41	0.25	—	1.66
Díbhinní ar ghnáthscaireanna	0.50	0.02	—	0.52
Díbhinní ar scaireanna tosaíochta	0.45	0.74	—	1.19
Cealú barántas scaireanna tosaíochta	0.05	0.49	—	0.54
<i>An Státchiste</i>				
Ús cúpóin ar nótaí caipitil teagmhasacha	0.80	0.15	0.15	1.10
Díbhinn fhabhráithe as díolachán Irish Life	—	—	0.04	0.04
Iomlán	3.24	1.68	0.19	5.11

Luach iarmharach measta na n-infheistíochtaí

Banc	Luacháil
	€bn
CÉRB ^a	—
Bainc-Aontas Éireann ^b	7.1
Banc na hÉireann ^b	0.7
Permanent TSB ^b	0.6
Iomlán	8.4

Foinsí: Ciste Infheistíochta Straitéisí na hÉireann agus an Roinn Airgeadais

Nótaí: a Measann an Roinn Airgeadais nach féidir an infheistíocht in CÉRB atá fós amuigh a aisghabháil.

b Luacháladh an cothromas a choinnítear i mBainc-Aontas Éireann, Banc na hÉireann agus Permanent TSB ag praghsanna margaidh.

Iarscríbhinn 2C Costas measta sheirbhísíú na bhfiach a bhaineann le hinfheistíochtaí an Stáit

Measadh leis an scrúdú an costas a bhaineann le seirbhísíú a dhéanamh ar an bhfiachas a bhaineann leis na hinfheistíochtaí, lena n-áirítear costais bharúlacha sheirbhísíú na bhfiach a bhaineann le hinfheistíochtaí CISÉ, amhail ag deireadh 2018 mar thart ar €22.0 billiún (féach ar Fhíor 2C.1).

Fíor 2C.1 Costas measta sheirbhísíú na bhfiach a bhaineann leis na hinfheistíochtaí, 2009 go 2018 (lena n-áirítear costais bharúlacha sheirbhísíú fhiacha hinfheistíochtaí CISÉ)

Rangaithe de réir Bliana	2009 go 2016	2017	2018	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn
Foinse mhaoiniúcháin				
An Státchiste ^a	9.8	3.0	3.3	16.1
CISÉ	5.0	0.5	0.4	5.9
Iomlán	14.8	3.5	3.7	22.0

Rangaithe de réir Banc	Bainc-Aontas Éireann	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Iomlán na mbanc trádála	CÉRB	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Foinse mhaoiniúcháin						
An Státchiste ^{a,b}	1.0	0.0	0.6	1.6	14.5	16.1
CISÉ	5.2	0.7	—	5.9	—	5.9
Iomlán	6.2	0.7	0.6	7.5	14.5	22.0

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

- Nóta: a I measc fhoinsí maoinithe an Státchiste, tá an t-ús a íocadh ar nótaí gealltanais a eisíodh in 2010, an t-ús a íoctar ar na bannaí Rialtais ar ráta comhlúthach a eisíodh chun dul in ionad na nótaí gealltanais, agus na bisigh a d'íoc an GBCN chun nótaí ar ráta chomhlúthach a athcheannach ón mBanc Ceannais.
- b Tabhaíodh thart ar €40 milliún i leith mhaoiniú an Státchiste do Bhanc na hÉireann. Tá sé sin léirithe mar nialas sa tábla seo de bharr slánúcháin.

Tá leagtha amach i bhFíor 2C.2 an mhodheolaíocht a úsáideadh le costas measta sheirbhísíú na bhfiach a bhaineann le gach foinse mhaoinithe a ríomh.

Fíor 2C.2 Modheolaíochtaí a úsáidtear chun meastacháin a dhéanamh ar chostas na n-infheistíochtaí i mbainc mar a bhí ag deireadh 2018

Foinse mhaoiniúcháin	Modh
Maoiniú an Státchiste	- I gcás na mblianta ó 2009 go 2014, rinneadh meastacháin ar chostas maoinithe na n-infheistíochtaí trí thagairt do ráta na hiasachta is déanaí a fuair GBCN sa ráithe inar tharla na hidirbhearta, trí na rátaí a thug an GBCN a úsáid. Maidir leis na blianta idir 2015 agus 2018, ba é meánchostas ualaithe iasachtaí an GBCN amhail ag deireadh gach bliain an ráta a úsáideadh. - I gcás diúscairtí nó ioncam a fuarthas in airgead tirim, ríomhadh na laghduithe ar an gcostas maoinithe, tráth a bhfuair an Státchiste na fáiltais, leis an gcur chuige céanna. - Ríomhadh costas maoinithe bannaí Rialtais (nótaí ar ráta comhlúthach san áireamh) trí na rátaí ab infheidhme do na bannaí a úsáid. - Caitear le bisigh a íocann an GBCN chun bannaí Rialtais atá i seilbh an Bhainc Ceannais a fhuascailt mar speansas sa bhliain ina n-íoctar iad, agus caitear leis an ioncam gaolmhar ón mBanc Ceannais mar ioncam.
CISÉ	Mhaoinigh CISÉ a infheistíochtaí lena chuid acmhainní féin. Ní raibh aon mhuirear díreach úis chuig an Stát i ndáil leis na hinfeistíochtaí sin dá bharr sin. Bíodh sin mar atá, bhí deischoostas nó costas barúlach ann don Stát de bharr go mbeadh na cistí ar fáil chun críocha eile murar infheistíodh iad sna bainc. Cuireadh dhá chur chuige faoi chaibidil mar chuid den scrúdú mar bhonn chun meastachán a dhéanamh ar chostas barúlach an mhaoiniúcháin don Stát. - Maidir leis an gcéad cheann díobh, rinneadh meastachán ar an deischoostas — is é sin le rá, céard a thuillfeadh CISÉ dá mbeadh na cistí aige le hinfeistiú dá lánrogha féin. Chuir CISÉ in iúl go raibh na sócmhainní a leachtaíodh chun na hinfeistíochtaí sna bainc a mhaoiniú ina sócmhainní domhanda leachtacha (ionstraimí fiachais agus cothromais ina measc) den chuid ba mhó, rud a d'fhág an Ciste le hualú méadaithe sócmhainní neamhleachtacha (cothromas príobháideach agus réadmhaoin san áireamh). Chuir CISÉ in iúl, dá mba rud é nár tharla na haistarraingtí, go mbeadh sé réasúnta a bheith ag súil go bhfanadh an Ciste infheistithe de réir a leithdháilte straitéiseigh fhadtéarmaigh sócmhainní agus go dtuillfeadh an Ciste an toradh céanna lena thagarmharc straitéiseach fadtéarmach i gcaitheamh na tréimhse 2009 go 2014 — thart ar 11% sa bhliain (nuair a bhí na sócmhainní i seilbh ag an CNP). Sna ceithre bliana 2015 go 2018, thuairiscigh CISÉ meántoradh bliantúlaithe de 1.9% ar a infheistíochtaí lánroghnacha. - Ba é an dara cur chuige ná meastachán a dhéanamh ar chostas na gcistí de réir chostas iasachtaíochta an Státchiste, ar an mbonn go bhféadfadh costas na n-infheistíochtaí arna ndéanamh ag CISÉ (€20.7 billiún) a chur in aghaidh na n-iasachtaí a thóg an Stát amach dá mba rud é go raibh na cistí ar fáil don Státchiste. Rinneadh costas barúlach an úis a ríomh, de réir an scrúdaithe, mar an t-ús a thabhaigh an Stát ar na hiasachtaí a d'fhéadfaí a sheachaint dá mbeadh cistí CISÉ ar fáil don Stát chun críocha seachas le bheith infheistithe i mbainc. Baineadh úsáid as an dara cur chuige (inár tugadh costas maoinithe cuid mhaith níos ísle ná mar a rinneadh sa chéad chur chuige) ag an scrúdú (ó 2015 ar aghaidh san áireamh).

Iarscríbhinn 2D Bannaí rialtais i seilbh an Bhainc Ceannais

In 2013, fuair an Banc Ceannais bannaí Rialtais lenar bhain luach ainmniúil €28.5 billiún eisithe ag an GBCN tar éis leachtú CÉRB. Idir 2013 agus 2018, réadaigh an Banc Ceannais gnóthachain de €7.4 billiún ar dhiúscairt roinnt de na bannaí sin.

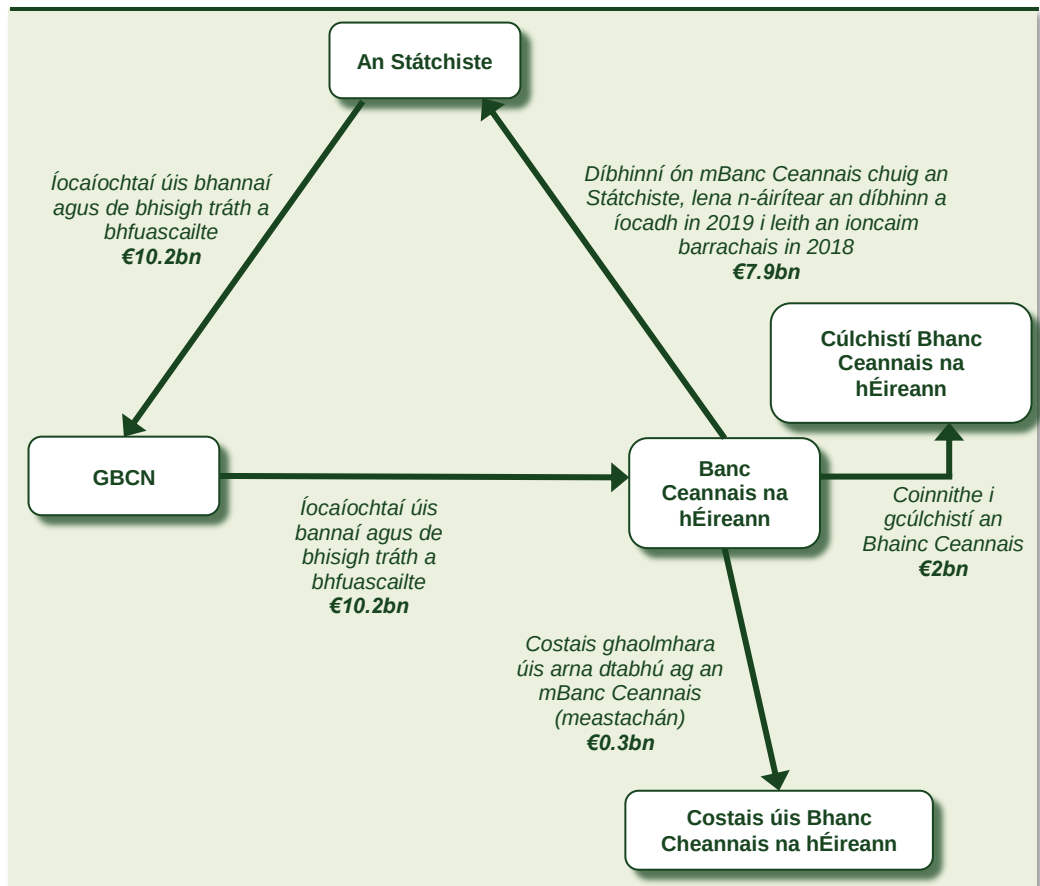
- D'eascair €6.5 billiún de na gnóthachain as bannaí ar ráta comhlúthach, a raibh luach ainmniúil €13.5 billiún orthu, a dhiúscairt ar ais don GBCN.
- Tá €0.9 billiún de na gnóthachain ann a tharla mar gheall ar bhanna Rialtais 5.4% a dhiúscairt chun an mhargaidh oscailte.

Íocaíochtaí arna ndéanamh ag an GBCN leis an mBanc Ceannais

Íocann an GBCN an t-ús ar na bannaí a shealbhaíonn an Banc Ceannais, agus na bisigh €6.5 billiún a íocadh nuair a cheannaigh an GBCN roinnt de na bannaí ar ais, ó chistí an Stáitchiste.

Tá cion suntasach (díreach os cionn 77%) den ús agus de na bisigh a d'íoc an NTMA leis an mBanc Ceannais curtha ar ais chuig an Stáitchiste mar chuid den díbhinn a d'íoc an Banc Ceannais óna ioncam barrachais, rud a laghdaigh glanchostas seirbhísithe an chuid seo den fhiach. Tá cur síos déanta i bhFíor 2D.1. ar shreabhadh ciorclach seo na gcistí.

Fíor 2D.1 Bannaí a bhain leis an CÉRB atá i seilbh an Bhainc Ceannais — sreabhadh na gcistí ón/chuig an Stáitchiste, 2013 go 2018^a

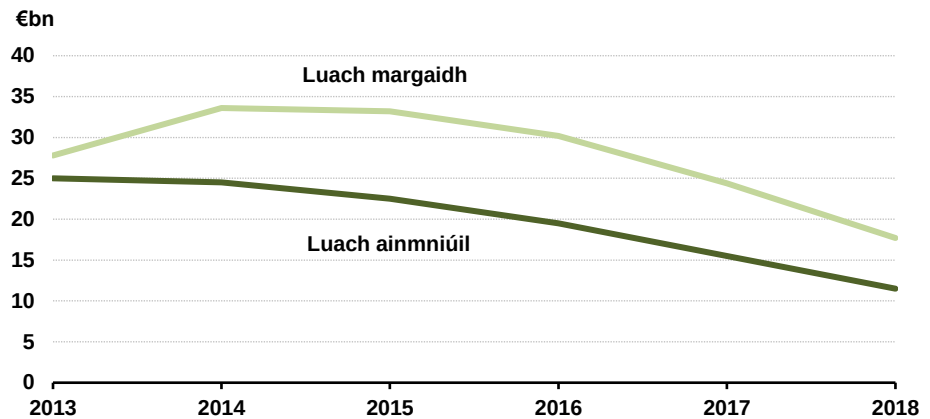

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Nóta: a Ina theannta sin, ghnóthaigh an Banc Ceannais suim sa bhreis de €0.9 billiún nuair a dhiúscair bannaí a bhain leis an CÉRB ar an margadh oscailte. Níor tháinig na cistí sin ón Stáitchiste.

Ag deireadh 2018, bhí bannaí ar ráta comhlúthach ag an mBanc Ceannais le luach ainmniúil de €11.5 billiún agus luach margaidh de €17.7 billiún (féach ar Fhíor 2D.2). Má leanann an Banc Ceannais de na bannaí sin a dhiúscairt ag an ráta céanna agus a rinne sa tréimhse 2014 go 2018, beidh na bannaí go léir curtha de láimh aige faoi dheireadh 2021.

Fíor 2D.2 Nótaí ar ráta comhlúthach atá i seilbh Bhanc Ceannais na hÉireann, luachanna ainmniúla agus luachanna margaidh 2013 go 2018

Foinse: Tuarascálacha Bliantúla Bhanc Ceannais na hÉireann 2013 go 2018. Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Is ionann an glantionchar a bhíonn ag diúscairt na mbannaí rialtais ar an Státchiste a dhéanann an mBanc Ceannais is cuma má dhéanann an GBCN na bannaí a fhuascailt ag baint úsáide as cistí a fuarthas ar iasacht ag rátaí margaidh, nó má dhíoltar na bannaí ar an margadh oscailte. Beidh costas éifeachtach sheirbhísiú na bhfiach a bhainfidh leis na diúscairtí mar an gcéanna dá bhrí sin.

- Má fhuasclaíonn an GBCN na bannaí le cistí arna bhfáil ar iasacht, tiocfaidh aon bhiseach a íocfaidh an GBCN ar a bhfuascailt ar ais don Stát, bíodh sé mar chuid de dhíbhinn don Bhanc Ceannais nó coinnithe ag an mBanc Ceannais ina chúlchistí.¹ Íocfaidh GBCN ús le páirtí seachtrach ansin ar na cistí a thóg sé amach ar iasacht leis na bannaí a fhuascailt.
- Má dhíoltar na bannaí le tríú páirtí, réadóidh an Banc Ceannais gnóthachan. Ina leithéid de chás, leanfaidh GBCN air ag íoc úis ar na bannaí, leis an gceannaitheoir, ar an ráta céanna a d'íocfaí leis an mBanc Ceannais roimh a ndiúscairt. Déantar an ráta úis níos airde seo (i gcomparáid leis an gcostas úis níos ísle má dhéanann an GBCN na bannaí a fhuascailt) a fhritháireamh don Stát ag gnóthachan an Bhainc Ceannais ar dhiúscairt.

¹ Glactar leis go mbeidh an toradh ar bhannaí tráth a ndiúscairthe níos lú ná an toradh ar bhannaí tráth a n-eisiúna, rud a fhágann go mbeidh gnóthachan ann don Bhanc Ceannais tráth a ndiúscairthe.

